

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 decembrie 2014

mun.Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Nicolae Gordilă,

Judecători – Elena Covalenco, Liliana Catan, Iurie Diaconu, Ion Guzun,

a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Liliana Pasat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 iunie 2014 în cauza penală în privința lui

Melnic Boris Vasile, născut la 19 ianuarie 1992, originar și domiciliat în s.Trifăuți, r-nul Soroca.

Termenul examinării cauzei:

1. 30.06.2010 - 24.05.2013 - prima instanță,
2. 10.06.2013 - 11.06.2014 - instanța de apel,
3. 28.08.2014 - 16.12.2014 - instanța de recurs.

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

Colegiul penal lărgit asupra recursului,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca din 24 mai 2013, procesul penal în privința lui Melnic Boris în baza art.151 alin.(4) Cod penal s-a încetat în temeiul art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, pe motiv că există circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspunderea penală.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Țapu Alina, a fost lăsată fără soluționare, fapt ce nu împiedică persoana care a inițiat-o de a o intenta în ordinea procedurii civile.

2. De către organul de urmărire penală Melnic Boris a fost învinuit în faptul că, la 30 ianuarie 2010, aproximativ la ora 22.00, aflându-se în centrul s.Trifăuți, r-nul Soroca, în urma unui conflict cu cet.Țapu Simion, care a generat în bătaie, intenționat l-a lovit pe ultimul de două ori în regiunea feței, de la care ultimul a căzut jos și și-a pierdut cunoștința, iar de la leziunile primite, la 31 ianuarie 2010, pe la ora 04.20, a decedat. Conform raportului de expertiză medico-legală nr.16/A din 19 aprilie 2010, la momentul examinării Țapu Simion prezenta o traumă cranio-cerebrală și medulară cervicală cu revărsare sanguine masive subarahnoidiene la acest nivel cu inundarea ventriculelor, care și au cauzat moartea, traumă care este rezultatul lovirii la nivelul feței și se califică drept gravă, periculoasă pentru viață, între traumă și cauza morții există o legătură cauzală directă.

În motivarea soluției date, instanța a invocat că procesul penal în privința lui B.Melnic urmează a fi încetat, pe motiv că după expirarea a trei luni de la recunoașterea acestuia în calitate de bănuț, contrar prevederilor art.63 alin.(2) pct.3)

Cod de procedură penală, organul de urmărire penală nu a emis ordonanța de punere sub învinuire sau de scoatere de sub învinuire a acestuia, dînsul fiind pus sub învinuire abia la 04 mai 2010 și, potrivit art.94 alin.(1) pct.8), alin.(2) Cod de procedură penală, ordonanța este nulă, iar în coraport cu prevederile art.251 Cod de procedură penală, devin nule și toate celelalte acte procedurale efectuate în cadrul urmăririi penale.

3. Împotriva sentinței au declarat apel procurorul și succesorul părții vătămate A.Țapu, care au solicitat:

- procurorul, casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpatul să fie condamnat în baza art.151 alin.(4) Cod penal la 10 ani închisoare, cu admiterea integrală a acțiunii civile, pe motiv că instanța neîntemeiat a încetat procesul penal considerînd că a expirat termenul reținerii în calitate de bănuît a lui B.Melnic, deoarece la 31.01.2010, acesta a fost reținut și audiat în calitate de bănuît, însă la 03.02.2010 a fost eliberat din motiv că nu era finisată expertiza medico-legală nefiind cunoscută cauza decesului părții vătămate, fapt ce a împiedicat punerea bănuîtului sub învinuire, iar după parvenirea rezultatelor expertizei, la 04.05.2010 B.Melnic a fost pus sub învinuire, astfel că, reieșind din prevederile art.63 alin.(2) Cod de procedură penală, la momentul punerii sub învinuire a lui B.Melnic, acțiunile procurorului au fost bazate pe prevederile legale și nu a existat temei pentru scoaterea persoanei de sub urmărire penală sau reluarea procesului penal. Mai mult că, dispoziția art.63 alin.(6) Cod de procedură penală a fost declarată neconstituțională abia la 23.11.2010, iar din probele prezentate în sprijinul acuzării, și anume declarațiile succesorului părții vătămate, A.Țapu, a martorilor M.Melnic, I.Mazur, A.Lungu, A.Torbas, Ig.Torbas, A.Țapu, O.Mazur, Ig.Pîrțachi, V.Lungu, Gh.Bruma, F.Panas, cît și actele scrise se confirmă vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii date;

- succesorul părții vătămate, casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care B.Melnic să fie recunoscut vinovat și condamnat pentru fapta comisă, deoarece din probele administrate la cauză rezultă că decesul lui S.Țapu a survenit în urma loviturilor aplicate de către inculpat; încălcarea unor norme de procedură penală nu poate servi temei de a fi încetat procesul penal în privința inculpatului cu liberarea lui de răspundere penală; instanța incorect a lăsat fără soluționare acțiunea civilă, deoarece dînsa a prezentat suficiente probe în confirmarea cuantumului prejudiciului material și moral cauzat.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 iunie 2014, apelurile procurorului A.Corețchii și a succesorului părții vătămate A.Țapu au fost admise, din alte motive decît cele invocate, casată sentința și pronunțată o nouă hotărîre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care B.Melnic a fost condamnat în baza art.149 alin.(1) Cod penal la 3 ani închisoare. În temeiul art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 2 ani.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate A.Țapu a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

4.1. Instanța de apel a constatat că Melnic Boris, la 30 ianuarie 2010, în jurul orei 22.00, în centrul s.Trifăuți, r-nul Soroca, în urma unui conflict cu cet.Țapu Semion, l-a lovit pe ultimul cu pumnul în regiunea feței, în urma cărui fapt acesta a căzut jos și a pierdut cunoștința. La 31 ianuarie 2010, pe la ora 04.20, Țapu Semion a decedat, cauza decesului conform raportului de expertiză medico-legală nr.27 din 10 mai 2012, a survenit ca urmare a hemoragiilor extinse subarahnoidiene al encefalului, leptomeningele măduvei spinării și intraventriculare, generate de patologia vasculară

sistematică cronică preexistentă traumei. Dat fiind prezența maladiei sistematice cronice a vaselor cerebrale și ale măduvei spinării și intensitatea mică a forței traumatice, legătură causală directă dintre leziunile corporale și decesul lui Țapu Semion nu există.

Instanța de apel și-a motivat soluția prin faptul că, prima instanță neîntemeiat a dispus încetarea procesului penal în privința lui B.Melnic, în legătură cu existența circumstanțelor care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală, și anume că B.Melnic ilegal a fost menținut în calitate de bănuit mai mult de 72 ore, deoarece atât inculpatul, cât și avocatul care i-a reprezentat interesele în cadrul urmăririi penale nu au contestat nulitatea actului procedural, presupus că ar fi fost viciat juridic, ceea ce nu poate duce la nulitatea actului procedural.

Totodată, instanța de apel a ajuns la concluzia de a reîncadra acțiunile inculpatului din prevederile art.151 alin.(4) în cele ale art.149 alin.(1) Cod penal, constatînd că vinovăția acestuia în săvîrșirea infracțiunii de lipsire de viață din imprudență este demonstrată integral prin probele acumulate legal în cadrul urmăririi penale, examinate în prima instanță, verificate și cercetate suplimentar sub toate aspectele, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării lor de către instanța de apel, și anume prin declarațiile:

- martorului I.Mazur, care a relatat că venind la locul săvîrșirii infracțiunii, l-a observat pe S.Țapu că era jos din motiv că a fost lovit de B.Melnic, iar de la martorii care erau prezenți la acel loc a aflat că S.Țapu a fost bătut și de alte persoane;

- martorului V.Lungu, care a declarat că S.Țapu și I.Pîrțachi, fiind în stare de ebrietate, s-au trîntit prin zăpadă, iar B.Melnic i-a aplicat o lovitură lui S.Țapu în urma căreia acesta a căzut jos pierzîndu-și cunoștința;

- martorului A.Torbas, care a explicat că nu a văzut momentul loviturii aplicate lui S.Țapu de către B.Melnic, doar a văzut momentul cînd B.Melnic îl împingea pe S.Țapu, spunîndu-i să se liniștească;

- martorului O.Mazur, care a lămurit că ajungînd la fața locului a observat că S.Țapu stătea jos la pămînt, fiind lovit de B.Melnic, iar dînsul împreună cu I.Mazur l-au dus pe acesta acasă;

- martorului M.Melnic, care a declarat că între S.Țapu, care era în stare de ebrietate și I.Pîrțachi a avut loc o altercație în urma căreia S.Țapu s-a ales cu leziuni în regiunea feței, ulterior B.Melnic i-a aplicat o lovitură cu palma în față, de la care acesta a căzut jos și vorbea ceva nedeslușit;

- martorului A.Lungu, care a relatat că I.Pîrțachi și S.Țapu se trînteau prin zăpadă, ulterior acesta din urmă a discutat vreo 20 de minute cu frații Melnic, el nu a observat ca ultimii să-i fi aplicat careva lovituri, iar cînd S.Țapu, stătea jos la pămînt, nu a auzit să fi vorbit ceva, doar avea respirația grea;

- martorului I.Torbas, care a explicat că I.Pîrțachi și S.Țapu s-au bătut, iar B.Melnic i-a aplicat acestuia din urmă o singură lovitură, ultimul lunecînd a căzut jos, acesta vorbea ceva nedeslușit, ei nu au chemat ambulanța, deoarece A.Lungu a spus că nu e cazul din motiv că S.Țapu se afla în stare de ebrietate;

- martorului F.Panas, care a declarat că nu a văzut de cine a fost lovit S.Țapu, dar presupune că acesta a fost lovit de B.Melnic, deoarece la acel moment stăteau împreună, pînă la întîlnirea acestora, S.Țapu era în stare de ebrietate, era agitat, la momentul cînd acesta se afla jos la pămînt, era însîngerat, se mișca și încerca ceva să spună;

- expertului M.Herescu, care a lămurit că la momentul perfectării actului de necropsie a reieșit din informația pe care o deținea la acel moment. Atunci nu a fost pusă în evidență nici o patologie atât la nivelul macroscopic, cât și cel microscopic, fapt care i-a permis să constate o legătură directă între traumă și cauza morții. Nedepistarea patologiei cronice la defunct se explică prin faptul că, maladiile depistate ulterior la acesta sînt foarte rare și specialiștii morfopați fără o specializare specială nu pot depista această patologie, alt factor fiind și modul în care s-au prelevat fragmentele de organe și țesuturi de la cadavru;

și actele cauzei - procesele-verbale de cercetare la fața locului și fototabelul din 31.01.2010 întocmit în gospodăria lui A.Țapu, unde a fost depistat cadavrul cet.S.Țapu și a locului comiterii infracțiunii, unde lîngă pragul Primăriei a fost depistat buletinul de identitate pe numele cet.S.Țapu;

- rapoartele de expertiză medico-legală nr.16/A din 19.04.2010 și nr.73 din 01.03.2011, prin care s-a constatat că leziunile corporale cauzate lui S.Țapu se califică ca grave, periculoase pentru viață, existînd o legătură causală directă între acestea și cauza morții;

- raportul de expertiză medico-legală nr.27 din 10.05.2012, conform căruia s-a stabilit că legătura causală directă dintre leziunile corporale și decesul cet.S.Țapu nu există, dat fiind prezența maladiei sistemice cronice a vaselor cerebrale și ale măduvei spinării și intensitatea mică a forței traumatice.

Astfel, instanța a concluzionat că probele administrate, cercetate și examinate în ședința de judecată cert dovedesc faptul că inculpatul B.Melnic nu a acționat cu intenție directă de a-i cauza vătămări corporale grave integrității corporale lui S.Țapu, care ar provoca decesul acestuia, deoarece inculpatul nu a realizat latura subiectivă a infracțiunii sub care a fost pus sub învinuire – intenția directă. Dar, reieșind din probele sus menționate, se constată săvîrșirea de către inculpat a infracțiunii prevăzute de art.149 alin.(1) Cod penal - lipsirea de viață prin imprudență, deoarece cert s-a stabilit că acesta i-a aplicat părții vătămate o singură lovitură cu palma în regiunea feței, de la care acesta s-a lunecat și a căzut jos, astfel că această lovitură a fost aplicată fără scopul de a urmări survenirea urmării prejudiciabile, adică sub formă de leziuni corporale grave periculoase pentru viață, ce ar fi dus la decesul părții vătămate.

La stabilirea categoriei și mărimii pedepsei inculpatului, instanța de apel, ținînd seama de prevederile art.61, 75 Cod penal, de scopul pedepsei întru restabilirea echității sociale, gravitatea infracțiunii săvîrșite, de persoana acestuia, care anterior nu a fost judecat, se caracterizează pozitiv la locul de trai, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corijării și reeducării lui, de atitudinea acestuia față de fapta comisă, de rolul lui la comiterea infracțiunii, a considerat că corijarea și reeducarea acestuia poate avea loc fără a fi privat de libertate, dispunînd ca pedeapsa stabilită să fie suspendată condiționat, conform art.90 Cod penal.

Referitor la acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate A.Țapu, instanța, ținînd cont de dispozițiile art.225 alin.(3) și 221 alin.(1) Cod penal, a conchis că aceasta, urmează a fi admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

5. Hotărîrea nominalizată este contestată cu recurs ordinar de către procurorul L.Pasat care, invocînd temeiurile prevăzute la art.427 alin.(1) pct.6), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare, pe motiv că instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărîrea nu

cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, astfel instanța de apel incorect a reîncadrat acțiunile inculpatului în prevederile art.149 alin.(1) Cod penal, dându-i faptei săvârșite o încadrare juridică greșită; instanța nu a ținut cont că inculpatul intenționat i-a aplicat lui S.Țapu lovituri cu pumnul în regiunea feței, în rezultatul cărora a survenit decesul acestuia; instanța incorect a dat apreciere raportului de expertiză medico-legală nr.27 din 10.05.2012, prin care, necătfînd la faptul că nu s-a stabilit legătura cauzală dintre leziunile corporale și decesul lui S.Țapu, însă experții au menționat că supraefortul fizic (lupta în zăpadă, conflictul propriu-zis) și psihoemoțional stresoric (în cadrul conflictului), asociate cu o lovitură, fie chiar de intensitate minoră puteau fi factori favorizanți, care au declanșat grăbit și amplificat efectul procesului patologic, astfel că lovitura cu pumnul în față a generat producerea leziunilor corporale și decesul lui S.Țapu; instanța de apel nu a examinat toate probele cauzei și nu a analizat declarațiile martorilor din care rezultă că lovitura în față aplicată părții vătămate de către inculpat a fost puternică, de la care acesta a căzut jos, și-a pierdut cunoștința și s-a aflat în comă pînă la deces, ceea ce demonstrează intenția inculpatului de a cauza suferințe fizice lui S.Țapu.

6. Judecînd recursul în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, ținînd cont de opinia succesului părții vătămate A.Țapu, expusă în referință, Colegiul penal consideră că recursul procurorului urmează a fi repins ca inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit textului recursului, procurorul invocă ca temeiuri de casare a deciziei instanței de apel prevederile art.427 alin.(l) pct.6), 12) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărîrea instanței de apel conține o eroare de drept atunci cînd instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau aceasta nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Colegiul penal menționează că, o asemenea eroare de drept nu persistă în cauza examinată.

Instanța de apel, rejudecînd cauza în fapt și în drept, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, a audiat suplimentar inculpatul, succesul părții vătămate A.Țapu, martorii I.Mazur, V.Lungu, A.Torbas, O.Mazur, M.Melnic, A.Lungu, Ig.Torbas, A.Țapu, F.Panas, expertul M.Herescu, a verificat actele cauzei, declarațiile succesului părții vătămate și a martorilor date atît la urmărirea penală, cît și în prima instanță, și, în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere obiectivă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, care în ansamblu, coroborează între ele și nu trezesc careva dubii.

În opinia Colegiului penal, întemeiat și argumentat sînt puse la baza hotărîrii pronunțate de către instanța de apel probele sus-menționate, care sînt amănunțit descrise în decizia instanței de apel și la pct.4.1. al prezentei decizii, și care cert dovedesc vinovăția lui B.Melnic în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art.149 alin.(1) Cod penal – lipsirea de viață din imprudență, dar nu cea de vătămare intenționat gravă a integrității corporale, care a provocat decesul părții vătămate, prevăzută de art.151 alin.(4) Cod penal, cum indică recurentul, considerînd că inculpatul a acționat cu intenție directă.

Colegiul atestă că, pentru învinuirea în baza art.151 alin.(4) Cod penal este necesar a constata că vinovatul, săvîrșind acțiuni ilegale, avea intenția de a cauza leziuni corporale grave, adică prevedea o asemenea urmare a acțiunilor sale ca decesul victimei și dorea sau admitea în mod conștient survenirea ei.

În speță, potrivit probelor administrate în cauză, și anume din declarațiile martorilor enumerați la pct.4.1. al deciziei, rezultă că inculpatul a aplicat o singură lovitură lui S.Țapu în regiunea feței, de la care acesta s-a lunecat și a căzut jos pierzându-și cunoștința. Aceste împrejurări constituie dovada că lovitura nu a fost aplicată cu intenție, aceasta a fost aplicată fără scop de a urmări survenirea urmării prejudiciabile sub formă de leziuni corporale grave periculoase pentru viață, care au dus la decesul părții vătămate.

Pe lângă aceasta, reieșind din raportul de expertiză medico-legală nr.27 din 10.05.2012, la S.Țapu au fost depistate echimoză pe pleoapa de sus a ochiului drept, revărsatele sanguine de pe mucoasa buzelor, leziuni corporale care nu au legătură cauzală cu cauza decesului părții vătămate, deoarece decesul acestuia a survenit nu ca urmare a acestor leziuni corporale, dar a hemoragiilor extinse subarahnoidiene al encefalului, leptomeningele măduvei spinării și intraventriculare, generate de patologia vasculară sistemică cronică preexistentă traumei, care a și cauzat moartea victimei.

Pe când, după cum s-a menționat mai sus, în ipoteza avută în vedere de art.151 alin.(4) Cod penal, decesul victimei trebuie să se găsească într-o legătură de cauzalitate directă cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății și această legătură de cauzalitate trebuie să fie cuprinsă de voința făptuitorului, care la caz nu s-a stabilit. Totodată, urmează de menționat că, în cazul când decesul victimei a fost determinat în mare parte de starea de sănătate a acesteia, caz în care este suficientă orice influențare din afară pentru a fi posibil sfârșitul letal, atunci cele comise nicidecum nu pot fi calificare conform art.151 alin.(4) Cod penal, cele comise alcătuiesc infracțiunea de lipsire de viață din imprudență.

Argumentele procurorului, precum că intenția inculpatului privind vătămarea gravă a integrității corporale a părții vătămate rezultă din concluzia experților judiciari expusă în raportul de expertiză nr.27 din 10.05.2012, care au concretizat că factorii favorizanți, care au declanșat grăbit și amplificat efectul procesului patologic a părții vătămate, a servit supraefortul fizic și psiho-emoțional stresoric, asociate cu o lovitură, fie chiar de intensitate minoră, prin ce se probează că lovitura cu pumnul în față a generat producerea leziunilor corporale și decesul lui S.Țapu, sînt lipsite de teme, deoarece instanța de apel a verificat minuțios circumstanțele date și corect au ajuns la concluzia că inculpatul B.Melnic nu avea intenția de a-i cauza vătămări corporale grave integrității corporale părții vătămate ce ar fi dus la decesul acestuia.

Prin urmare, instanța de apel corect a constatat că inculpatul a comis lipsirea de viață din imprudență, constatări care Colegiul penal le consideră juste, aflate în deplină concordanță cu probele prezentate, odată ce intenția lui B.Melnic nu a cuprins vătămarea intenționată gravă a integrității corporale. În acțiunile lui a fost constatată vinovăția din imprudență față de moartea lui S.Țapu, fapta fiind încadrată just ca lipsirea de viață din imprudență.

Astfel, Colegiul penal constată că, argumentele invocate de procuror la pct.5 al prezentei decizii, cu referire la încadrarea juridică greșită a faptei săvârșite de către inculpatul B.Melnic, se combat prin materialele cauzei și nu se semnalizează în esență presupusele erori de drept, astfel încît, instanța de apel a făcut o încadrare juridică corectă a faptei săvârșite de inculpat, pronunțîndu-se asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar hotărîrea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, fiind descrise detaliat și argumentat în decizia instanței, acceptate și de către instanța de recurs.

Totodată, Colegiul remarcă că, potrivit art.101 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța apreciază probele conform propriei convingeri formate în urma examinării lor în ansamblu și sub toate aspectele. O altă apreciere a probelor, făcută de instanțele judecătorești, decît cea care o consideră o parte în proces, nu este temei de declarare a recursului, astfel nu poate servi drept motiv de casare a hotărîrii pronunțate, după cum propune autorul recursului, această chestiune nu se cuprinde de temeiurile de recurs enumerate în art.427 Cod de procedură penală.

Astfel, reieșind din circumstanțele indicate, Colegiul penal consideră că recursul procurorului este neîntemeiat și urmează a fi respins ca inadmisibil.

7. În conformitate cu art.434, 435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Respinge, ca inadmisibil, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Pasat Liliana, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 11 iunie 2014, în cauză penală în privința lui Melnic Boris, cu menținerea hotărîrii atacate.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la 16 ianuarie 2015.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Ion Guzun